

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-77>

УДК 378.147

Бачієва Л.О.

Українська інженерно-педагогічна академія

МОДЕЛЬ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ОПЕРАТОРІВ КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ З ДИСЦИПЛІНИ «ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО»

Анотація. У статті представлена модель застосування кейс-технології у процесі підготовки операторів комп'ютерного набору з дисципліни «Документознавство». Розроблена модель представлена послідовністю таких блоків: цільовий, методичний, змістовний, організаційний, контрольно-оцінювальний та результативний. Цільовий блок розкриває мету та завдання упровадження моделі; у методичному блоці зазначені основні дидактичні принципи, яких слід дотримуватися у процесі реалізації моделі; змістовний блок містить назву та розкриває зміст кейсів з дисципліни; у організаційному блоці представлені дидактичні складники (методи, форми та засоби навчання); контрольно-оцінювальний блок містить критерії оцінки результатів навчання та характеристику рівнів (високий, середній, низький); результативний блок розкриває результати застосування кейс-технології.

Ключові слова: модель, кейс-технології, оператор комп'ютерного набору.

Bachieva Larisa

Ukrainian Engineering-Pedagogical Academy

MODEL OF APPLICATION OF CASE TECHNOLOGY IN THE PROCESS OF PREPARATION OF COMPUTER SET IN THE «DOCUMENTOLOGY» DISCIPLINE

Summary. The article presents a model of the use of case technology in the preparation of computer set operators in the discipline "Documentation". The developed model is represented by a sequence of the following blocks: target, methodical, meaningful, organizational, control and evaluation. Target block reveals the purpose (formation of a holistic view of the documentary science as a scientific discipline; nature, essence, social role, characteristics and properties of the document as a system object) and the task of implementing the model (to increase the motivation of students; to ensure the formation of knowledge and skills in the discipline; organization implementation of collective learning of students; implement integration of developmental learning, including procedures for individual, group and collective development of students; implement implementation of «immersion procedures» groups the situation of students in future professional activity); the methodological block outlines the basic didactic principles that should be followed in the process of model implementation (science, consciousness, activity and independence, thoroughness, connection of training with practical activity, realities of life, unity of educational, developmental and educational functions of learning; integration; contextual learning, collaboration, variability); the content block contains the name and reveals the contents of the cases of the discipline («Drafting and processing of official documents: service letters, telegrams, telephones, certificates, acts, notes, explanatory notes», «Drafting and processing of official documents: contracts, protocols, decisions, decisions», «Building information base of registered documents of organization and enterprise», «Creation and maintenance of personnel documentation»; didactic components (methods, forms and means of training) are presented in the organizational block; This block contains criteria for evaluation of learning outcomes (motivation, knowledge, skills, professionally important qualities) and levels (high, medium, low); the result block reveals the results of the use of case technology.

Keywords: model, case technology, computer set operator.

Постановка проблеми. Стратегічні напрями Національної програми інформатизації України [5] та Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [3] орієнтовані на посилення підтримки державою галузі інформаційних технологій, як однієї із найперспективніших в Україні. Саме вона забезпечує робочі місця, насамперед для молодих людей, стрімко зростаючий попит на ІТ- послуги в установах та організаціях, що функціонують в реальному секторі економіки, забезпечує збільшення ролі спеціалістів з інформаційних систем і технологій управління у реалізації ефективності діяльності підприємства. Наведені факти визначають актуальність потреби у кваліфікованих фахівцях з комп'ютерних технологій.

Актуальність проблеми підготовки кваліфікованих робітників комп'ютерного профілю обумовлюється наявністю суперечностей: між вимогами ринку праці до якості підготовки кваліфікованих робітників комп'ютерного профілю

та методиками навчання, які не відповідають сучасним вимогам організації освітнього процесу щодо використання інноваційних форм, методів та технологій навчання; між необхідністю зміни ролі викладача у сучасній системі професійно-технічної освіти та традиційними підходами до такого виду діяльності; між значним дидактичним потенціалом притаманним кейс-технологіям та традиційністю методик навчання дисципліни «Документознавство» у процесі підготовки кваліфікованих робітників комп'ютерного профілю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підготовка фахівців комп'ютерного профілю розглянута в багатьох наукових дослідженнях. Зокрема у роботах вчених Т. Добудько, М. Жалдака, М. Лапчика, О. Кузнецова, Е. Кузнецова, Н. Пака, В. Пугач, М. Рагуліної, Л. Смоліної та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукової педагогічної літератури засвідчив актуальність такої

проблеми, як модернізація освіти на засадах використання інноваційних форм, методів та технологій навчання, серед яких важливе місце відведено кейс-технологіям. Українськими вченими накопичено значний досвід використання кейс-технологій: В. Абашкіна, Г. Алексєвич, В. Бобрицька, О. Заболотна, Ю. Кіщенко, С. Коваленко, Н. Лавриченко, О. Овчарук, О. Коваленко, Н. Максименко, Л. Таланова та інші. Проте, незважаючи на наявність наукових результатів та практичного досвіду, використання кейс-технологій в процесі організації навчального процесу у професійно-технічних закладах освіти, їхній аналіз засвідчив, що такий важливий аспект як удосконалення навчання дисципліни «Документознавство» у професійній підготовці майбутніх операторів комп'ютерного набору на основі використання засобів кейс-технології у науково-педагогічній літературі розглянутих недостатньо.

Метою статті є представлення моделі застосування кейс-технології у процесі підготовки операторів комп'ютерного набору з дисципліни «Документознавство».

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні моделювання використовується в усіх без винятку науках і на усіх етапах наукового дослідження. Евристична сила цього методу виявляється в тому, що за його допомогою вдається звести вивчення складного до простого, небаченого і невідчутного до видимого і відчутного, незнайомого до знайомого тощо, тобто зробити будь-яке явище дійсності доступним для пізнання. Моделювання як один із інтегральних методів наукового дослідження широко використовується в педагогіці. Як зазначають Г. Матушинський і А. Фролов, воно дає змогу об'єднати емпіричне та теоретичне в педагогічному дослідженні, тобто поєднувати у процесі вивчення педагогічного об'єкта експеримент з побудовою логічних конструкцій та наукових абстракцій [2, с. 187].

Отже, моделювання стає оригінальним методом дослідження специфічно організованих об'єктів, а модель – засобом пізнання, який ґрунтується на аналогії. Модель слугує лише узагальненим відображенням явища, вона не тождєсна йому. Модель є результатом абстрактного узагальнення практичного досвіду. Робота з моделями дає нову інформацію про об'єкти, дозволяє досліджувати закономірності, недосяжні для пізнання іншими способами.

Під час побудови конкретної моделі науковці змушені нехтувати деякими другорядними елементами. На думку С. Гончаренка, «...жодна модель, навіть дуже складна, не може дати повного уявлення про об'єкт вивчення і точно передбачити його розвиток або описати його траєкторію руху в якомусь власному просторі. Тому й доводиться науковцям при конструюванні моделей балансувати на межі їх повноти і валідності» [1, с. 120].

Я. Сікора у процесі моделювання професійної компетентності орієнтується на визначення мети, структурних компонентів, принципів, педагогічних умов, етапів, форм та методів її формування. Виділяють такі структурні компоненти моделі: соціальне замовлення, мета підготовки, принципи підготовки, зміст підготовки, педагогічні умови підготовки, форми підготовки.

Створюючи концептуальну модель Л. Харченко вирізняє такі її складові: цілі, принципи реалізації, її структуру і зміст, способи досягнення поставлених цілей. Модель формування фахової компетентності, яку розробила О. Тимець, охоплює методологічний (принципи, підходи), теоретичний (цілі, завдання, змістовий ресурс, структура та рівні фахової компетентності), технологічний (організаційно-педагогічні умови, форми, методи і засоби навчання, результат) блоки. Для розроблення моделей змісту основних освітніх програм П. Станкевич пропонує використовувати варіативно-модульну професійно-освітню програму, яка характеризується такими ознаками: мета визначається для студента і охоплює вказівки не тільки щодо обсягу вивченого матеріалу, а й щодо рівня його засвоєння; зміст освіти бакалаврів і магістрів надається у сформованих самостійних інформаційно-знанневих блоках – навчальних модулях; оптимальне співвідношення методів і засобів навчання є необхідним мінімумом для засвоєння змісту; під час навчального процесу поєднуються різні форми навчання (лекція, семінар, практичне, лабораторне заняття, колоквиум, домашнє завдання тощо); обов'язковим є використання асинхронної і нелінійної організації навчального процесу; одиницею трудомісткості учнів у навчальному процесі є залікова одиниця (кредит); – оцінювання знань учнів здійснюється за бально-рейтинговою системою [4, с. 22].

Моделювання у педагогіці розглядається як метод опосередкованого пізнання за допомогою штучних і природних систем, які зберігають деякі особливості об'єкта дослідження та створюють можливість репрезентувати цей об'єкт у певних відношеннях і надати про нього нові знання. Розробляючи моделі потрібно враховувати загально визнані у педагогічній науці методологічні орієнтири, зокрема: можливість створення ідеальної концептуальної моделі професійної компетентності, яка охоплює такі одиничні моделі, як: ієрархічна і структурно-функціональна моделі, формування досвіду, діагностична та інші моделі (у спіральній, пірамідальній та лінійній формах); доцільність побудови «м'якої» моделі, в якій має місце невизначеність, множинність шляхів розвитку; важливість використання синергетичного підходу в побудові моделі, який забезпечує її вихід на самостійний шлях розвитку; відображення у моделі цільової складової, оскільки без з'ясування мети не можна прогнозувати управління досліджуваним процесом.

Прогностичність моделі визначається: врахуванням не лише сучасних, але й майбутніх потреб суспільства, зокрема відображенням нових перспективних вимог та тенденцій розвитку освіти; формулюванням методологічних положень концептуальної моделі; врахуванням структури, яка має охоплювати варіативні відкриті елементи; досягненням гнучкості й динамічності моделі за умов дотримання ступеневості та етапності формування; з'ясуванням педагогічних умов, що впливають на досліджуваний процес і визначають методикку та технології; відтворенням досягнення певного результату, який виражається у рівнях та передбачає постійний моніторинг; урахуванням динаміки змін не лише на рівні компонентів, але й педагогічної системи в цілому.

Отже, аналізуючи сучасні моделі можна зробити висновок, що модель має охоплювати систему компонентів, які несуть об'єктивну і достатню повну інформацію про мету, зміст, характер і результати діяльності; складники процесу формування; науково-методичне забезпечення процесу та пси-

холого-педагогічні умови його ефективності, утворюючи ідеальну, описову, прогностичну модель. На основі наведеної інформації нами створена модель застосування кейс-технології у процесі підготовки операторів комп'ютерного набору з дисципліни «Документознавство», яка наведена на рис. 1.

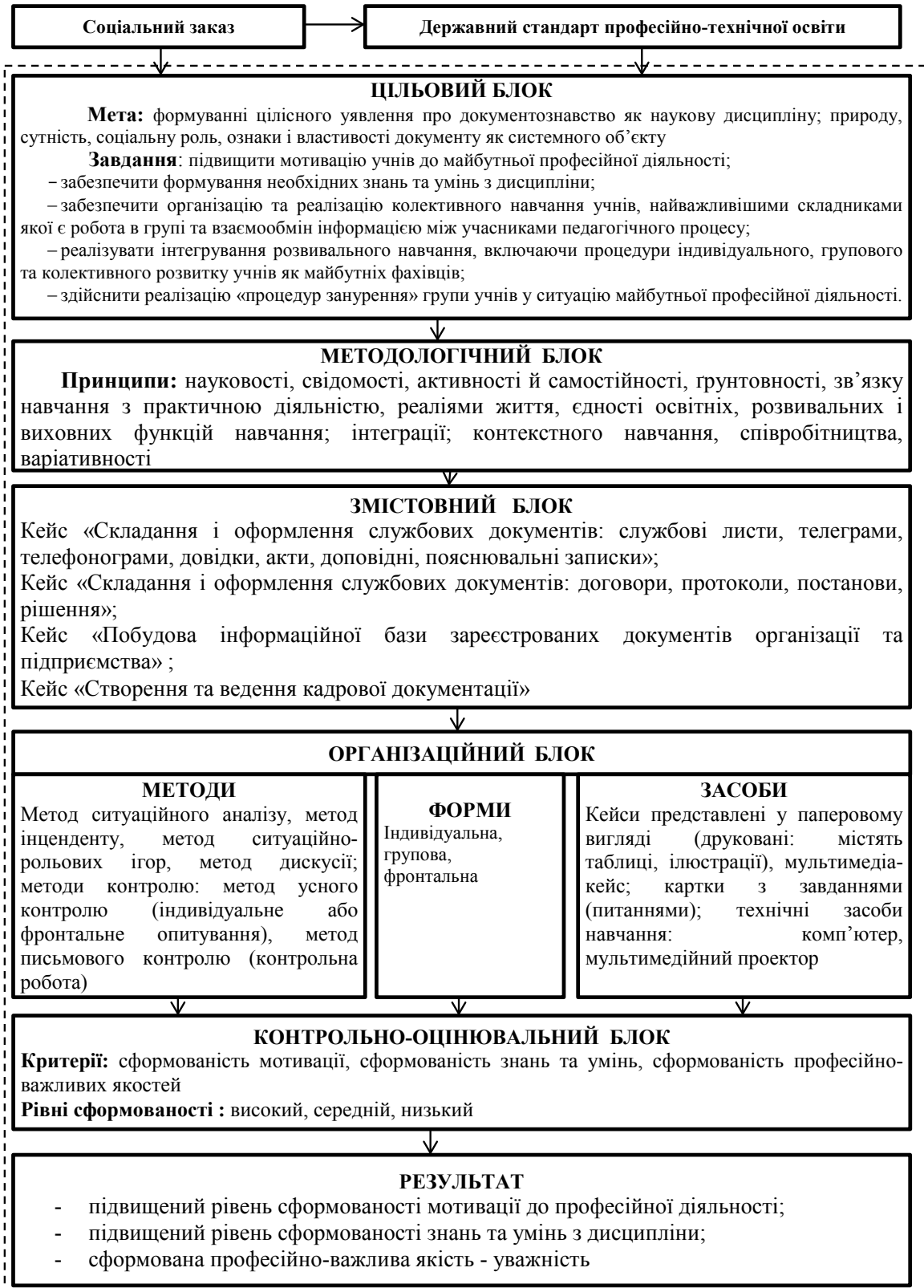

Рис. 1. Модель застосування кейс-технології у процесі підготовки операторів комп'ютерного набору з дисципліни «Документознавство»

Розроблена модель містить такі блоки: цільовий, методологічний, змістовний, контрольно-оцінювальний, результативний та містить їх зміст.

Висновки з даного дослідження і перспективи. У представленій моделі розкрито зміст цільового, методологічного, змістовного, контрольно-оцінювального, результативного блоків за-

стосування кейс-технології у процесі підготовки операторів комп'ютерного набору з дисципліни «Документознавство». Подальша реалізація розробленої моделі буде здійснена у методиці застосування кейс-технології у процесі підготовки операторів комп'ютерного набору з дисципліни «Документознавство».

Список літератури:

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ, Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. С. 120.
2. Матушинский Г.У., Фролов А.Г. Проектирование моделей подготовки к профессиональной деятельности преподавателей высшей школы. *Educational Technology and Society*. 2000. № 3(4). С. 183–192.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 06.09.2019).
4. Станкевич П.В. Модели содержания естественнонаучного образования бакалавров и магистров: дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» (естествознание, уровень профессионального образования). СПб., 2010. 38 с.
5. Стратегічні напрямки Національної програми інформатизації України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 06.09.2019).

References:

1. Honcharenko, S.U. (2008). Pedagogical research: Methodological advice to young scientists [Pedagogical research: Methodological advice to young scientists]. Kyiv, Vinnytsia : DOV «Vinnytsia». (in Ukrainian)
2. Matushynskiy, H.U. (2000). Proektyrovanye modelei podhotovky k professyonalnoi deiatelnosti prepodavatelei vysshei shkol [Design of models of preparation for professional activity of teachers of higher education]. *Educational Technology and Society*, № 3(4), pp. 183–192.
3. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 roky. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (accessed: 06.09.2019).
4. Stankevych, P.V. (2010). Modely sodержaniya estestvennonauchnoho obrazovaniya bakalavrov y mahystrov : dys. ... doktora ped. nauk : spets. 13.00.02 «Teoryia y metodyka obuchenya y vospytaniya» (estestvoznanye, uroven professyonalnoho obrazovaniya). SPb.
5. Stratehichni napriamky Natsionalnoi prohramy informatyzatsii Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> (accessed: 06.09.2019).